

Також прикладом може бути музей-танкер «Сурахани», у якому проводяться різні наукоємні майстер-класи та інтерактивні заняття, зокрема майстер-класи з робототехніки. Учасники цих майстер-класів отримують знання з конструювання та програмування роботів, мають можливість протестувати створених роботів і вивчити принципи роботи нових технологій.

Отже, синтез інтерактивних технологій та музейних ігор у музейному просторі підвищить інтерес до музейних експозицій у відвідувачів музею, серед яких переважно школярі, і допоможе підтримувати цей інтерес протягом тривалого часу. Сучасний музей, що використовує інтерактивну платформу, приведе до постійного потоку молодих відвідувачів і допоможе новому інтерактивному сприйняттю музеїв в умовах стрімкого розвитку інформаційного суспільства.

Синтез гейміфікації та інтерактивності стає важливим інструментом трансформації музеїв у сучасному просторі активного пізнання та культурної взаємодії. Ці підходи не лише збагачують освітній та культурний досвід відвідувачів, але й сприяють розвитку музейної культури, роблячи музеї більш відкритими для нових поколінь і різноманітної аудиторії.

А. Сошніков

АРХЕОФУТУРИЗМ ЯК МУЗЕАЛІЗАЦІЯ ТРАДИЦІЙ В СУЧАСНОМУ МИСТЕЦТВІ

A. Soshnikov

ARCHEOFUTURISM AS A MUSEALIZATION OF TRADITION IN MODERN ART

Археофутуризм — музеалізаційний напрям у мистецтві, у якому передісторія та сучасність зливаються, давнє проникає у сучасне, а сучасне в давнє. Назва «археофутуризм» означає, з одного боку, що модерн надихається доісторичним мистецтвом і культурами стародавніх цивілізацій загалом (компонент «архео» — це відсилання до архаїки та до археології), а з іншого боку, що воно використовує сучасні технології та загалом спрямоване в майбутнє.

Одним із багатьох джерел, що жили стиль модерн наприкінці XIX ст., було мистецтво Стародавнього Єгипту. Єгипетський стиль формують три основні джерела — археологічні, художні та езотеричні, у яких Стародавній Єгипет постає як провідник універсального, таємного знання. Єгипетське мистецтво суворо слідувало виробленій традиції та створило характерні й легко впізнаванні образи: піраміди, сфінкси, крилаті диски, мумії, саркофаги, скульптури, ієрогліфи, стилізований живопис. Для європейської архітектури та мистецтва звернення до культури цієї давньої цивілізації було не менш важливим, як і засвоєння елементів античних грецької та римської культур. Більше того, культури Греції та Риму, що ґрунтувалися на давньоєгипетській культурі, стали посередниками для новоевропейського сприйняття Стародавнього Єгипту. Майстри модерну були зачаровані його формами, декоративними елементами, мотивами та техніками виконання. Однак митці не просто сліпо наслідували єгипетські зразки, а творчо копіювали їх відповідно до стилістичної естетики та світогляду свого часу. Єгипетське мистецтво сприймалося ними як певний прототип для подальшої стилізації.

Неокласицизм прийшовся до вподоби французьким революціонерам: Велика Французька революція виряджалася в грецьке демократичне вбрання (сам термін

«демократія» — грецький) і згадувала тираноборчі мотиви давньогрецького мистецтва та принципи римської республіки (терміни «республіка», «сенат», «трибун», «консул» з латині). У 1793 р. французький художник Жак-Луї Давид запропонував національний костюм Франції відповідно до античних традицій. Ця спроба в чоловічій моді зазнала невдачі, але жіноча мода майже беззастережно сприйняла культ античності. Дійсно, сукня chemise повторює лінії античної туніки.

Розвиток культури другої половини ХХ ст. значною мірою був інспірований радикальними подіями в суспільній та науковій сферах. Після двох світових війн світ, переживши найглибшу психологічну та культурну травму, повернувся до поезії, до вічних цінностей. На новому етапі розвитку культури її антична матриця виявилася насиченою іншими смислами, а отже, і функціями, ніж раніше. Можна зафіксувати парадоксальний факт появи вперше за багато століть не просто в суспільних просторах, але на міських перехрестях та площах «античних» скульптур, що несуть на собі ознаки формальної лексики нових напрямів. Зображення античних образів і мотивів на різних естетичних та світоглядних засадах, присутні в експериментальних творах, вже стали класичним модернізмом, у «ікарійських іграх» кліпового постмодернізму, виявляються засобом актуалізації гендерної проблематики, проблем ЛДФ співтовариства, відображенням гламурної естетики, виникають у прикладах стріт-арту та артповера, елітарної та маскультури.

Слід також зазначити, що, крім звернення до стилів і сюжетів давньоєгипетського та античного мистецтва, представники мистецтва ХХ ст. неодноразово черпали натхнення в абстрактних (схематичних і піктографічних) творах первісного художника. Такі майстри, як Поль Гоген, Анрі Матісс, Пабло Пікассо, захоплюючись первісним та давнім мистецтвом, черпали в ньому натхнення, брали його за зразок. Використання нетрадиційних засобів вираження сучасними художниками й скульпторами-художниками, скульпторами розвинулися під впливом, а іноді й під керівництвом примітивного мистецтва.

Тут треба згадати, що існує ще інший археофутуризм — політична ідеологія, створена Гійомом Файєм, одним із ідеологів нових правих та так званої «консервативної революції». Арчеофутуризм як мистецька течія не має нічого спільного з ідеологією Гійома і загалом дуже критично ставиться до різних неоконсервативних проєктів.

У межах археофутуризму існують різні модуси / напрями, наприклад:

- поєднання стародавніх та сучасних мистецьких практик;
- станковий живопис, кераміка, інсталяції, ленд-арт, шумова та ембійтна музика, що відображають світ стародавньої людини.

Арчеофутуризм не є догматичним у виборі методів та технік, є лише загальні базові принципи. Наприклад, при створенні інсталяцій та артоб'єктів на відкритих просторах краще використовувати природні матеріали, але це не виключає виготовлення скульптур за мотивами петрогліфів у металі. Сюди ж можна віднести створення артоб'єктів на основі стародавніх зразків або їх копій з використанням сучасних технологій. Слід зазначити, що артоб'єкти, створені в душі археофутуризму, далеко не завжди усвідомлюються такими їх творцями (тут важлива не формальна рубрикація, а констатація за фактом того, що зроблено).

Інший приклад — створення ритуальних шумових та ембійтних композицій зі звуків / шумів, які виробляють сучасні машини та механізми. У цьому плані дуже

плідним джерелом матеріалу є залізниця. Звуки, які видають важкі вантажні потяги, дизельні двигуни тепловозів та інші машини й механізми, зливаються у звукоряд, що нагадує скоріше про давнину, ніж про сьогодення.

Дослідження стародавніх культур має вирішальне значення для створення робіт у душі археофутуризму. Археофутуризм — це спосіб музеалізації стародавніх культур у сучасному світі.

А. Щербань, Н. Бабкова

ОСНОВНІ ЕТАПИ ЗАСНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ КУЛЬТУРИ

A. Shcherban, N. Babkova

THE MAIN STAGES OF THE FOUNDATION AND DEVELOPMENT OF KHARKIV STATE ACADEMY OF CULTURE

Історію Харківської державної академії культури (далі — ХДАК), як і більшості інших давніх закладів вищої освіти України, можна поділити на етапи за спрямованістю діяльності, підпорядкуванням, назвами. Концептуального дослідження періодизації історії ХДАК досі не опубліковано. На думку авторів, вона має такий вигляд:

1. Протоісторичний етап (1726 — вересень 1925 р.). В цей час у Харкові було започатковано нові освітні традиції внаслідок заснування видатного центру навчання духовної та світської еліти — Колегіуму з «сиропитательним будинком» (бурсою) після переведення 1726 р. з м. Білгород духовного училища й організації Харківського Покровського монастиря. Головна двоповерхова будівля бурси, споруджена в 1770—1773 рр. над узвозом і використана на початку XIX ст. для розташування новоствореного Харківського духовного училища, міститься в основі сучасного головного корпусу ХДАК.

В освітній програмі Харківського колегіуму поєдналося духовне та світське навчання, завдяки чому учнями закладу були й цивільні особи (зокрема, дворяни). Керівництво не перешкоджало вступу вихованців до цивільного відомства та інших навчальних закладів. Зокрема, вони були серед перших студентів новоствореного Харківського університету. Власне, саме завдяки згаданій освітній установі Харків почав набувати центрального значення серед полкових міст Слобідської України.

Діяльність Харківського духовного училища досі вивчена недостатньо. Однак є вірогідність, що розташовану на території сучасного головного корпусу ХДАК бурсу наприкінці 1750-х — 1760-х рр. (під час викладацької діяльності в Колегіумі) відвідував Г. С. Сковорода. Безперечно, на учнів, що перебували в бурсі та її наступнику, Харківському духовному училищі, мали впливати А. Ведель та Г. Квітка-Основ'яненко.

2. Ранньоісторичний етап (17 вересня 1925 — червень 1935 р.). Після подій 1917—1921 рр. ситуація в освіті мешканців підрадянської України кардинально змінилася. Саме тоді розпочалася безпосередня історія ХДАК. 17 вересня 1925 р. було відкрито факультет політичної освіти Харківського інституту народної освіти імені О. О. Потебні (далі — ХІНО). Очолений деканом М. С. Волобуєвим та заступником А. І. Зільберштейном, він складався з двох відділів — шкільно-курсового та бібліотечного. З 1927 р. деканом призначено І. П. Солов'я, котрий до